

27-6

ARGUMENTVM

APOCALYPSEOS

quo,

distinctione capitum observata, indicatur

TOTIVS LIBRI ACOLVTHIA

sive

COHÆRENTIA ET APTA SERIES

quam suis commentariis explicat Luisus Alcasar
Hispalensis e Societate Iesu.

Addita vero est, exempli solum gratia,
Primi capituli Adumbratio.

Superiorum permissu.

HISPALI EXCVDEBAT

Ioannes Leonius.

1603.

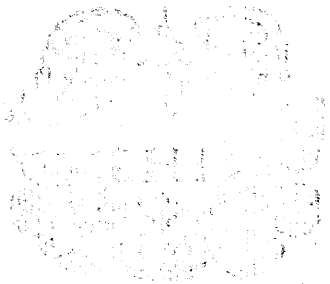
Al Padre Juan Alvarez

INVENTUM D. N. A.

FLORVS IN PROLOGO.

Quia ipsa sibi obstat magnitudo, rerum que di-
 versitas aciem intentionis abrumpit; faciam
 quod solent qui terrarum situs pingunt: in bre-
 vi quasi tabella totā imaginem amplectar,
 non nihil ut spero collaturus, si pari-
 ter atque in semet univer-
 sam magnitudinē
 ostendero.

(?)

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

1891

A V T O R
C V I D A M A M I C O .

A X C H R I S T I , & c . P o s t p l u r e s a n n o s I o a n n i s A p o c a l y p s i d a t o s , t a n d e m s i n g u l a r i D e i b e n e f i c i o a s s e q u u t u s s u m , q u o d v e h e m e n t e r o p t a b a m , n e m p e A c o l u t h i a m , i n t e g r u m s i l u m s i n e n o d o d u c e n t e m : i d q ; e j u s m o d i a r g u m e n t i , q u o d e x s a p i e n t i b u s n e m o n e g a v e r i t , a d S a c r e S c r i p t u r e c o r o n i d e m , & a d I o a n n i s & p r i m i t i v e E c c l e s i e c o n s o l a t i o n e m e s s e p u l c e r i m u s ; a c p r o i n d e d i v i n i s S a c r o r u m a n i g m a t u m

involacris & integumentis dignissimum. Et quidem ad ferendum de hac tabella judicium, plerisque opus esset perlegere commentarios jam jam edēdos, quibus probare contendo, singulis partibus singula ænigmata esse, non facta, sed nata, & hanc ipsam interpretationem significari a Patribus, ac per illam arcanos veteris Scripturæ sensus, veluti face prælata, illuminari. Sed tibi, & tui similibus, pater optime, satis erit hujus argumenti Synopsin & seriem attentius inspicere, & ejus partes cum singulis Sacræ Revelationis capitibus conferre. nam & noster. N. sibi hoc sufficere expertus est ad legendam magna cum voluptate Apocalypsin: & pro sua erga Romanam Ecclesiam pietate, magnitudinem illius in prophetia Novi Testamenti non solum indicari, sed etiam summis ornamentis describi, gavisus est immortaliter. Quod ergo ei coram ostendi, hoc ad te mitto: tum quia spero non minori te gaudio complendum; tum quia probe nosti quanti momenti sit in Sacræ Scripturæ expositione Acoluthia, quæ non sinat a proposito aberrare; & eam a me non potuisse perscribi quousque omnes ænigmatum nodi viderentur soluti & interpretatio absoluta: atque adeo non dubitabis, exiguum hoc, quod cernis, esse optimum maximum ex omni meo pènu. Vale. & a tuo singulari amico assiduis precibus obtine, ut, qui mihi fuit Alpha, sit etiam Omega, & qui cœpit, ipse perficiat ad gloriam nominis sui, id est, ut universæ Ecclesiæ feliciter edatur Commentarius: cujus nunc filium indicatur tibi, & paucis, quibus gratum fore scio. cæteri ne titivilitio quidem emerint. Iterum Vale. Hispali ex D. Ermenegildi Collegio, M E N . I A N . 1603.

Pro Cap. 1.

Post libri elogium, & epistolam dedicatorem:

In Candelabris indicatur Ecclesie gloria:

In septem singulorum Luceis, Providentia Dei: Et in mirabili persona Filii hominis, qualem se ostendat Christus in suis.

Pro Cap. 2. & 3.

Septem Asiæ Episcopi, septem conscientiarum genera representant.

Pro Cap. 4.

In Ecclesia habet Deus sedem regni sui;

Principes Dei sunt Sacerdotes.

Septem lampades, septem spiritus Providentiæ:

Mare vitreum, Sacramenta Ecclesie.

Quatuor animalia, Evangelici ministri, quos insigniferos dixeris Providentiæ, cuius quatuor præcipuos spiritus representant, Virtutem, Beneficentiam, Æquitatem, Maiestatem.

Cap. 1. Quod & Prologus est.

Niversæ Apocalypseos figuræ ADMIRANDAM ECCLESIAE CHRISTIANAE GLORIAM representant, & in ea gloria cernunt sancti absolutissimam esse Dei Opt. Max. PROVIDENTIAM, & de Christo verissimè dici, Mirabilis Deus in sanctis suis, ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ.

Cap. 2. & 3.

Ex hoc autem argumento pro diversitate conscientiarum ad quas sermo dirigitur VARIÆ feruntur CONCIONES, Singulæ pro singulorum fidelium statu perfectissimæ.

HVC VSQVE PROLOGVS.

Deinde verò spectaculum denovo inchoatur, quemadmodum comœdia post prologū.

Cap. 4.

Ecclesia Christiana est SPIRITALE SALOMONIS TEMPLVM, earum rerum veritate venerandum, quas antiquus Dei Thronus, Sacerdotes principes, Candelabrū aureum, Mare æneum, ac Divinæ Providentiæ insignia, Leonis, Vituli, Hominis, & Aquilæ imaginibus distincta designabant: atq; hoc Christi templum illustrioribus præsentis numinis argumentis, & perfectissimo Dei cultu præcellit valde.

Cap. 5.

Sed quò divinior est Dei Providentia erga hanc Ecclesiam, eò maior DISSIMVLATIO: adeo, ut solus Christus, ac præter Christum nemo eam palam facere potuerit: idque

est, libri sigilla aperuisse, quod Agni gloriam egregie amplificavit.

Cap. 6.

Apertis enim Sigillis septem, palam fit, infinitam esse perfectionē eius Spiritus, quo Deus Remp. Christianam fundavit atq; defendit: & primis quidem quatuor, in ipsis Ecclesiæ primordiis

<i>lucet</i>	1.	Sub specie infirmitatis, perfecta VIRTVS.
	2.	Sub iracundia, singularis BENEFICENTIA.
	3.	Sub iniquitate, summa AEQUITAS.
	4.	Sub dedecore MAIESTAS admirabilis.

Reliquis verò tribus Sigillis excellentia Providentiæ agnoscitur aduersus primos Ecclesiæ Christianæ persecutores, Iudæos nempe,

5.	In longanima EXPECTATIONE
6.	Seria COMMINATIONE
7.	Severa PVNITIONE.

Cap. 7.

Sed priusquam ad Severitatem punitionis veniatur, animadvertere iubemur, Iudæorū reprobatione & perditione, nequaquam reprobari aut deleri plebem Dei. Nimirum quia pro bi Christiani ex omnibus gentibus divinitus electi, ii soli sunt **GERMANI ISRAELITAE**, ad eosque nulla ex septem plagis pertingit: *Nihil enim damnationis iis qui sunt in Christo lesa.*

Cap. 8. & 9.

Porro ea indemnitare & securitate populi Dei præmissa, mox describuntur septem plagæ in contumaces Iudæos immissæ, attendente & fatagente Christi Ecclesia.

Plagæ verò
sunt

1.	FAMES
2.	BELLVM
3.	PESTIS
4.	IGNORANTIA
5.	CONCVPISCENTIÆ
6.	IRAE
7.	OBDVratio.

Pro Cap. 5.

Liber clausus cōtinet mysteria Providentiæ Dei.

Sigilla denotant quàm diffuse erat singulos Providentiæ Spiritus agnoscere.

Pro Cap. 6.

Quatuor equi quadrigam efficiunt Dei, Qui ascendit super equos, & quadriga eius salvatio.

Colores verò equorum denotant operis Dei primam faciem, quæ valde aliena est. Punitio rejicitur in cap. 8.

Pro Cap. 7.

Quatuor venti cōsistunt, tēpestatem calamitatum designant: à qua servos Dei reditutos signū Spiritus Sæcti Israelitæ & turba magna ex omnibus gentibus, iidem omnino sunt.

Pro Cap. 8.

Septem plagis tribuuntur Septē tubæ, ad clarigationē Ecclesiæ officium in Silentio & thuribulo denotatur. Grando & ignis indicant famem:

Ignis in mari Bellum:
Aquæ venenatæ Pestem:
Obscuratio cæli, ignorantiam.

Pro Cap. 9.

Locustæ figurant concupiscentias.
Equi furiosi, Iras.
Obduratio rejicitur in finem cap. 11.

Pro Cap. 10.

Angelus fortis representat

tat, quàm mirabilem se ostendat Christus in suis Conciatoribus.

Dulcis libellulus dilectionis legē representat.

Pro Cap. 11.

Ea mensurantur quibus persecutio minime nocet.

duo testes Christi, sunt doctrina & sanctitas ministrorum Evangelij.

Pro Cap. 12.

Ecclesia primogenita novum populum Christianū paraturabat.

Sol, Luna, & Stellæ figurant Regem Cæli, Reginam & Apostolos.

Mulier vero Lunæ immaea significat Ecclesiam sustentari à Cæli Regina.

Alæ duæ mulieri date Paulum, & Barnabam designant.

Pro Cap. 13.

Septem capita, & 10. cornua explicantur cap. 17.

Capitis illius quod mortuū fuerat resurrectio, significat, persecutionis renovatione, quodam modo Neronem resurgere.

DVO CORNVA bestie terrestris designant Simonē Magū, & Apolloniū Thyatirum.

In numero. 666. respicitur ad superbiam vitæ.

Pro Cap. 14.

Primitivi Christiani pro Christo militantes, figurantur per Virginum acies.

Cap. 10. & 11.

Descriptis verò sex ex istis plagis, priusquàm perveniatur ad septimam, proponitur exquisita diligentia, qua Deus EVANGELICA PRAEDICATIONE Iudæorū duritiē emollire tentavit, ad pœnitentiam eis per sanctissimorū hominū DOCTRINAM ET SANCTITATEM mirabilem invitadis. Ea; ratione satis superq; Deo suam fidem & æquitatem probante, nec verò respiscitentibus Iudæis, tandem ultima plaga eorum animi percutiuntur, horrenda scilicet OBSTINATIONIS grandine.

Cap. 12.

Iudæorum deinde obstinationem & exitium excipit GENTILIVM FAELICITAS. Enim verò Ecclesia primogenita, Iudæorū persequationē declinās ad Gētilitatis solitudinē perfugit. Itaq; factū est, ut emanāte ex ipsa fulgore Evāgelij, lux Gentibus oriretur. Cū vero immanis draco SATANAS, Evāgelij promulgatione suum regnum everti perspiceret, primum ELOQVENTIAE Fluminis impetu aggressus est Christianā fidē obruere: & cū eū conatū irritū inanēq; esse videret, cruentas Persequationes moliri instituit.

Cap. 13.

Atque adeo duas adversus Christianum nomē excitavit bestias: alteram è mari, hoc est dicere, SUPERBIAM IMPERII Romani idola colentis: alterā è terra, quod est, SAPIENTIAM CARNIS, quæ prioris bestie autoritatē suis artibus aūgeret. Ita SATANAS, MUNDVS, CARO in Evangelium conjurarunt, omni ex parte Ecclesiam persequentes.

Cap. 14.

Eodēmq; tēpore, quo imperium Romanum Ecclesiam hostiliter insectabatur, ipsa rursus BELLVM aliud SPIRITALE eidē inferere bat imperio, evāgelica mortales pradicacione

deterrens a

1. DAEMONIS VENERATIONE
2. MVNDI ADMIRATIONE,
3. CARNIS PELLACIA.

Quam prædicationē subsequuta est MESSIS atque VINDEMIAM: id est, innumera-
bilium hominum CONVERSIO atque MARTYRIVM.

Cap. 15.

Porro ea via & ratione ex spiritali AEGYPTO Deus Israël emducebat, nimirum ECCLESIAM ex GENTILITATE, & ad eam educendā miris (ut quōdā) plagis utebatur: valde tamen diversis ab iis quas AEGYPTO inflixerat: per antiquas enim verē ac vehementer vindicatum est in hostes. Novissimā verō plagā ad VLTIONEM MYSTICAM, & Divinā liberalitatis effusionem pertinebat.

Cap. 16.

1. SCANDALVM CRVCIS
2. MARTYRVM SANGVIS
3. CONVERSIO PLVRIVM
4. FIDEI GLORIA
5. APORIA GENTIVM,
id est inopia consilij
6. ROMANAE VRBIS
INVASIO
7. EIVSDEM EXCIDIVM
id est, cōversio Romae.

Plagæ
ergo novissimæ fuere

Cap. 17.

Quæ conversio (uti decebat gloriosum Ecclesie triumphū) singulari mox spectaculo celebratur: in quo orbis Regina civitas, Martyrum cruore ebria, superbię suæ & impietatis pœnas mirandū in modū luit, à suismer Senatoribus occisa & combusta: quod per eos, scilicet, effectū sit, ut sceleri & impietati moreretur, ac vera RELIGIONIS ARDORE cōflagraret.

Cap. 18.

Eam verō conflagrationem illorū lacrymæ prosequuntur, qui ex Romanorum sceleribus, & Idolorum cultu rem suam & autoritatē augebant: quorum proinde FLETVS & LAMENTATIONES DE CONVERSIONE ROMAE impię in Romam sanctam appositisimē referuntur.

Cap. 19.

Succedunt cōtinuō festivæ CELEBRITATES

Tres Angelorum voces triplicem prædicationem continent.

Pro Cap. 15.

Phialæ pertinent ad plagas mysticas.

Mare vitreum, hic est mare rubrum solidatum, ut super illud transeant servi Dei.

Pro Cap. 16.

Quod sexto loco ponitur, Perlas nempe Ec Medos in valisse in Babylonem sicca to Euphrate, figura est Christianorum occupantium Romanam.

Pro Cap. 17.

Bellia super quam Sedebat Mulier, Imperium Romanū erat idolis serviens.

Septem capita denotant persecutiones ab Imperatoribus excitatas.

Symbolum. 10. Cornuum ad Senatores spectat.

Pro Cap. 18.

Reges, mercatores, & nautæ; summos, medios, & infimos representant.

Pro Cap. 19.

Aves Coeli Angelos significant gaudentes de conversione Hominum & lamentorum, id est, sapientium & insipientium.

Pro Cap. 20.

Mille anni *pro multis, numerus finitus pro indefinito.*

Pro Cap. 21. & 22.

Murus denotat *gloriam Martyrum.*

Portæ. 12. *gloriam Virginum. Fluvius splendidus gloriam Doctorum.*

Fundamenta. 12. *gloriâ Apostolorû, qui. 12. veritates Symboli contulerunt Ecclesiæ, quibus tanquam fundamentis niteretur.*

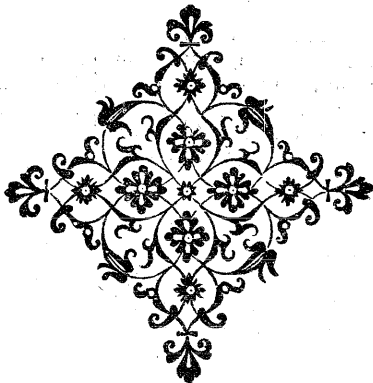
TATES NVPTIARVM NOVAE ROMAE cū CHRISTO, hoc est, Christianorum lætitia de publica suæ religionis professione & usu in totius Orbis Metropoli ac Theatro. Eâsq; nuptias consequitur totius IMPERII ROMANI ad fidem Christi CONVERSIO, cruentæ cædis imagine obumbrata, sed cum summo Angelorum gaudio.

Cap. 20.

Deinde PAX ECCLESIAE per mille annos sequentes continuatur: iis verò transactis, novum bellum insurgit Gogi & Magogi quod est atrox ac luctuosa ANTICHRISTI PERSECVTIO, nec minus tamē de ea triumphabit Ecclesia. Eiq; tandem triumpho Vniuersalis IVDICII DIES succedit.

Cap. 21. & 22.

Quibus peractis, novo demum, eodēmq; æterno Ecclesiæ triumpho, id est, perfecta in cœlesti patria felicitate, splendidissimè Apocalypsis clauditur.

Pro duce fila.

DE SVBLIMITATE Apocalypseo PATRV IVDICIVM.

DISCVRSVS noster, ad Apocalypseo animam spectat: notæ, ad corpus. Vtrunque proposui, neutrum exposui. Magnopere tamen velim ut ne, ex mea brevitate, sed ex rei ipsius magnitudine, maxima sit Apocalypseo, & mei voti, apud te Pater optime, æstimatio. Enim vero fert animus aliqua ratione explicare, summam esse utriusque præstantiam & reconditæ Sapientiæ & recondentis elegantiæ; nullam diviniorē esse Theologiam quam hujus libri animam, nullum symbolorū corpus adeo pulcrum. Vtique Apocalypseo theologiam, universæ theologiæ animam esse censeo: ac de symbolis non satis mihi fecero nisi effecero, nullum esse in Apocalypsi quod in alio sensu possit æquē eleganter collocari, aut ejus loco aliud æquale substitui. Nam si ea est summa ænigmatis laus; cur non cogitanda de eo quod excogitavit ingeniorum princeps? In cæteris omnino satisfacit qui probabili singularum partium applicatione ostendit inter se cohære universas & ad unitatem aliquam copulari. In divino tamē ænigmate non debet putari ipsius elegantæ satisfactum, quousq; absolutissimam rationem & artem in eo liceat intueri. Mihi sane ad investigandam in Apocalypsi divinissimam Theologiam, & symbolicam elegantiam, præiverunt Patres: quorum expressa vestigia, ut tu quoque cernas, placuit hic loci, eorum indicare locos.

DIONYSIVS de cælesti hierar. c. 3. p. 3. loquens de fine sacre scripturæ ait, *Ac etiam illam ac mysticam omnino visionē dilecti discipuli, divinamque Domini Iesu Theologiam eis quæ Dii fieri merentur exponit, eosque per mysteria sacra & divina sustollit atq; confirmat.* Verissime sane, si medulla hujus libri est quam nos exponimus: secus verò, valde hyperbolice. Præterea, nostra explicatio Symboli quatuor animalium (ex qua maxima hujus libri intelligentiæ pars dependet) ab eodem Dionysio diferte docetur, ut cap. 4. videbimus.

IRENAEVS lib. 4. c. 50. asserit Ioannem in Apocalypsi vidisse, profec-tionem populi ex Agypto, fuisse typum & imaginem profec-tionis Ecclesiæ ex gentibus & plagas plagis respondere: & subdit, se ejusmodi interpretatione ab antiquo presbytero fuisse recreatum (fortasse a POLYCARPO Ioannis discipulo) qui locus valde observandus est pro capite. 15. & 16.

TERTVLLIANVS de corona militis cap. 15. loquēs de Apocalypsi ait: *Si tales imagines in visione, quales veritates in representatione?*

EPIPHANIVS. lib. 2. cap. 51, manifeste docet totam Apocalypsin referri debere ad spirituale Dei negotium, (i. ad Christi Ecclesiam) ad ea nempe que in lege & Prophetis præcipue Dominus respiciebat; quorum cognitio singulis fidelibus non solum est utilis sed etiam necessaria.

HIERONYMVVS in id Ezechielis. 38. *Pone faciem tuam contra Gog, ait: Totum volumen Ioannis quod revelationis titulo prenotatur, mysticum est: & revelatione indigemus, ut possimus cum Propheta dicere, Revela oculos meos & considerabo mirabilia de lege tua. & in fine lib. 9. in Haisã ait, Apocalypsin in superficiei literæ medullata Ecclesie sacramenta contexere. Quod est, medullam mysteriorum Ecclesie optima serie continere. Et epist. 103. c. 7. ait: Pro merito voluminis laus oritur superior est. ergo oportet argumentum esse divinissimum & symbolicam elegantiam admirabilem. Et epist. 148. interrogatus de illis verbis, Dabo duobus testibus meis (Apoc. 11.) De Enoch (ait) & Elia quos venturos Apocalypsis refert & esse morituros, non est istius temporis disputatio; cum omnis ille liber aut spiritualiter intelligendus sit, ut nos existimamus, aut fabulis acqiescendum sit. Hæc Hieronymus, cuius commentarios in Apocalypsin adeo laudat **CASSIODORVS** ut dicat: *Apocalypsis Hieronymi expositione conspicua est. Eam facem nobis abstulit injuria temporum, scintillas tamen eius agnoscimus in prædictis locis.**

CHRYSOSTOMVS & **GREGORIUS Magnus**, autores mihi sunt (ut suo loco ostendam) primam hujus libri figuram ad Evangelii perfectionem pertinere.

AVGVSTINVS. 20. de civit. latissime exponit vigesimum caput Apocalypseos: & in præcipuis ejus interpretationis punctis ex quibus filii contextus trahitur, nostra expositio reveretur & sequitur Augustinum. In reliquis vero capitibus, id maxime curamus ut totius libri series, eodè quasi filo deducta, cum illo sensu capit. 20. conveniat. Quod si non valde curamus de iis quæ circa novissima tempora ex Apocalypsi nonnulli suspicantur (quæ nec sunt magni momenti, nec ab Ecclesia pro certis recepta) hujus etiam negligentie patronum habemus Augustinum eodè libro cap. 23. *Vereri me sane fateor (ait) ne in decem regibus quos tanquam decem homines videtur inventurus Antichristus forte fallamur, atq; ita ille nobis inopinatus adveniat.*

BERNARDVS in sigillorum enumeratione, sibi ipsi non satisfacit, (ut videre est in sermone. 1. in resurrectione Domini, & in parvis, sermone. 14.) sed in eo præluxit nobis quod utrobyq; supponit *nil aliud esse sigilla nisi ea quibus maxime celatur Dei Sapientia.*

Hi sunt loci patrum ex quibus constare potest divos mæx divinationi favore. Nec enim in iis quæ adduxi, unam aut alteram particulam minoris momenti exponunt, sed vel libri summam, vel locos summam ex quibus summa expositionis dependet. Et sane post diligentissimam investigationem nihil potui subodorari (excepta mille annorum fabula quæ non nullos abduxit) ex quo appareat aliquem ex patribus proposuisse sibi in Apocalypsi scopum alium ab eo quem ego profiteor ab eis mihi indicatum.

Ex interpretibus vero **RICARDVS** de sancto Vict. lib. 7. cap. 12. ait: *Si librum istum supra Evangelium attollamus, ac in ipso sacram scripturam ad modum arboris cacumen extulisse dicamus, nequaquam in hoc Evangelicæ sublimitati derogamus, imo magis exaltamus: quia librum istum ab Evangelista editum,*

non solum Evangelium esse credimus, sed in Evangelica doctrina, quemadmodum ultimum, ita etiam summum locum obtinere iudicamus. & in Priori prologo ait, se quidem medullam mirabilium mysteriorum attingere non valere, & propterea, aliqua solum circa superficiem carpere.

APOCALYPSEOS CAPVT primum, ex interpretatione

LVISII ALCASARIS HIS-
palensis à Societate Iesu.

AD argumenti seriem jubeor exemplum aliquod adjicere in quo cer-
ni possit, quemadmodum unius capitis particulæ proposito argumē-
to deserviant. Percurram ergo brevi primum caput, imaginēq; in
eo descriptam delineabo & adumbrabo, non tamen exprimam, tum quia
exempli solum gratia, tum quia intelligenti solum.

Divisio capitis.

Capitis primi textu attente perlecto, facile apparet, illud in tres divi-
di partes: quarum prima totius est operis titulus & elogium: secun-
da, epistola dedicatoria: tertia, narrationis initium. Servata scilicet
multorum librorum consuetudine, in quorum fronte titulus præfigitur,
totius operis elogium continens: & deinde interjicitur epistola seu dedi-
catio libri ante initium historiarum: notandum vero est tres has hujus capitis
partes triplicem esse faciem ad obscuritatem Apocalypseos aliquomodo
illustrandam: quia in titulo, in epistola, & in narrationis initio, in singulis
indicitur argumentum operis: in titulo breviter, in epistola paulo latius,
& in prima imagine distinctius.

Pars prima quæ titulus est & elogiū libri.

T E X T V S.

1. *Apocalypsis: Iesu Christi quam dedit illi Deus, palam facere servis suis quæ oportet fieri cito: & significavit mittens per Angelum suum servo suo Ioanni.*
2. *Qui testimonium perhibuit verbo Dei, & testimonium Iesu Christi, quemcumq; vidit.*
3. *Beatus qui legit & audit verba prophetiæ hujus: & servat ea quæ in ea scripta sunt. Tempus enim prope est.*

E X P L I C A T I O.

AEnigmata ipsa hujus libri, epicalypsis sunt, non apocalypsis: regunt

enim, non detegunt veritatem. Sapienter tamen titulus designat, non corpus emblematis sed animam. Sic alia inscribuntur, *Concordia insuperabilis, Stultitia, Ignavia etc.* Ecclesie ergo Christiane discursus (qui est hujus libri anima) ipse est *Apocalypsis Iesu Christi quam dedit illi Deus: id est, revelatio communicata anime Christi palam & non per ænigmata.*

Et quamvis in Apocalypseos discursu non solum agatur de iis quæ citò erant implenda; sed etiam de præteritis, de præsentibus, & de quibusdam longo post tempore futuris: nihilominus verissimè dicitur, eam Apocalypsin communicatam fuisse Christo, ut ipse per apertam prædicationem & Spiritus sancti suggestionem *palam faceret servis suis quæ oportet fieri cito.* Univerfus enim hujus argumenti discursus (discursus inquam, non ænigmata) prædicatus est Ecclesie in eum finem, nempe ut per Evangelij prophetiam aperiatur fidelium oculi, & aperte revelètur eis in hac vita, ea quæ universis tandem hominibus in generali judicio, singulis autem valde cito (id est in die mortis) revelanda sunt.

Emblemata autem hujus libri adinvenit Christus ut revelatam sibi a Patre doctrinam & nude ostensam, eorum elegantia vestiret. Atq; ea emblemata a Christo excogitata, missa fuisse Ioanni, illud est quod ait Apostolus, & *significavit mittens per Angelum suum: accepto videlicet significandi verbo eadem phrasi, qua Ioannis. 12. 33.*

Postquam autem Ioannes eorum omnium significationem perfectè intellexit, quæ sibi Angelus inspicienda proposuerat, testatus est, *quæcumq; vidit* (id est, omnes hujus libri figuras) ipsam esse Evangelij, Christi, doctrinam: eo sensu quo ænigma id esse dicimus quod per se significat. Itaq; *Verbum Dei & testimonium Iesu Christi* non est aliud quàm doctrina evangelica, Christi testimonio confirmata.

Quia verò in die mortis tanti refert, doctrinam audisse Evangelicam & eam corde servasse penitissimò, ideo verissime dicitur, *tempus prope esse, & propterea, eum qui doctrinam hisce ænigmatis involutã legerit (sive audierit) & in corde servaverit, valde esse felicem.* Ex quo non inferitur necessariam esse alicui horum ænigmatum lectionem vel auditionem: sed maximam esse ejus doctrinæ quæ his ænigmatibus includitur excellentiam: quod in commendationem etiam ænigmatum valet.

Secunda pars capitis quæ est epistola dedicatoria.

TEXTVS.

4. *Ioannes septem Ecclesiis quæ sunt in Asia. Gratia vobis & pax ab eo qui est & qui erat & qui venturus est, & a septem spiritibus qui in conspectu throni ejus sunt.*

5. *Et a Iesu Christo qui est testis fidelis, primogenitus mortuorum, & princeps regum terræ. Qui dilexit nos, & lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo,*

6. Et fecit nos regnum & sacerdotes Deo & patri suo, ipsi gloria & imperium in secula seculorum, Amen.

7. Ecce venit cum nubibus, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerit, & plangent se super eum omnes tribus terræ: etiam, Amen.

8. Ego sum Alpha & Omega, principium & finis, dicit Dominus Deus, qui est & qui erat, & qui venturus est omnipotens.

EXPLICATIO.

Dedicatoriæ epistolæ munus est, salutare eos quibus liber dicatur, & operis argumentum indicare. Salutatio ergo apostolica est, *Gratia & pax*: quod est precari ut vitam habeant & abundantius habeant. Deinde vero Ioannes quasi explicare volens, a quo postulet gratiam & pacem, artificiose totius libri summam inserit.

Primum ergo ait: *Ab eo qui est & qui erat & qui venturus est*: quibus verbis nomen Dei retragrāmation exprimitur, cuius quatuor literæ, quatuor sunt dictiones (sicut S. P. Q. R.) & vera significatio est, Deum opt. max. esse Ecclesiæ Christianæ autorem; ab eo iacta fuisse fundamenta, ab eodē promoveri opus, & ab eo auream coronidem imponendam. Et propterea ipse Deus (infra) se appellat Alpha & Omega, principium & finem: quia gloriatur se inchoasse hoc ædificiū n., & se gloriosissime perfecturum pollicetur.

Subjungit textus: *& a septem spiritibus qui in conspectu throni ejus sunt*. Et vero hos spiritus necesse est esse aliquid intimum in Deo, cum ab eis postuletur gratia & pax, & quidē priusquam a Iesu Christo. Dico ergo hos septem spiritus esse septemplicem Dei Providentiam, (quæ in Ecclesia Christianā eminet sublimē & splendidissime fulget) universa enim Providentia.

Consistit in

& in

{	Magnanimitate,
	Beneficentia,
{	AEquitate,
	Maiestate:
{	Longanima expectatione,
	Seria comminatione,
	Severa punitione.

Quæ septem virtutes aptissime appellantur spiritus: & elegantissime dicuntur esse, in conspectu throni, non quidem proprie, sed figurate, per allusionem ad supremum Aſſueri tribunal, in quo septem sapientes semper cū rege considebāt. Atq; hi septem spiritus sunt quos Agnus exponit cognoscendos eodem ordine, dum septem aperit libri sigilla. Ex quo cernitur quā apte in epistola dedicatoria fiat mentio septem spirituum, de quibus tam accurate agitur in Apocalypsi a capite 4. usq; ad. 11.

Sequuntur mox illa verba, *& a Iesu Christo qui est testis fidelis &c.* ubi illa tanguntur quibus secundum Divinitatem Ecclesia maxime gloriatur &

quæ ad argumentum Apocalypſeos maxime ſpectant: nimirum, Chriſtum eſſe *teſtem* ſeu *martyrem fidelem*, videlicet propter paſſionem: & *primogenitum mortuorum*, propter gloriam qua præeſt Eccleſiæ triumphanti: & *principem Regum terræ*, propter imperium ſauſtiſſimum quo Eccleſiam militan- tem moderatur & mirum in modum amplificaturus erat. Ad regnum enim quod in terris datum eſt Eccleſiæ pertinet, quod Chriſtiani appellentur res terræ, & regni ſacerdotalis mentio fiat. Eiſq; verbis ad Imperium Romanum (quod erat Eccleſiæ ſubjiciendum) reſpicitur: & ad principem Eccleſiæ tumnam poteſtatem, non ſpiritalem ſolum ſed etiam viſibilem; & deniq; ad admirandam Eccleſiæ Chriſtianæ magnitudinem, valde glorioſam Chriſto.

Subjicitur mox: *Ecce venit cum nubibus*: quæ verba diem judicii deſignât & gloriam electorû, quæ Apocalypſeos ultima pars eſt. Atq; ita aptiſſime, repetitur, *Deum eſſe Alpha & Omega, qui eſt & qui erat & qui venturus eſt omnipotens*.

Tertia pars capituli, continens primam figuram.

T E X T V S.

9. Ego Ioannes frater veſter & particeps in tribulatione & regno & patientia in Chriſto Jeſu: fui in Inſula quæ appellatur Patmos, propter Verbum Dei & teſtimonium Jeſu.

10. Fui in ſpiritu in dominica die, & audivi poſt me vocem magnam tanquam tube.

11. Dicentis, Quod vides ſcribe in libro, & mitte ſeptem Eccleſiis quæ ſunt in Aſia, Epheſo, & Smyrnæ, & Pergamo, & Thyatiræ, & Sardis, & Philadelphîæ, & Laodicæ.

12. Et converſus ſum, ut viderem vocem quæ loquebatur mecum. Et converſus vidi ſeptem candelabra aurea:

13. Et in medio ſeptem Candelabrorum aureorum ſimilem filio hominis, veſtitû podere, & præcinctum ad mammillas Zona aurea.

14. Caput autem ejus & capilli erant candidi, tanquam lana alba, & tanquam nix; & oculi ejus tanquam flamma ignis.

15. & pedes ejus ſimiles aurichalco, ſicut in camino ardenti: & vox illius tanquam vox aquarum multarum.

16. Et habebat in dextera ſua ſtellaſ ſeptem. & de ore ejus gladius utraq; parte acutus exibat: & facies ejus ſicut Sol læcet in virtute ſua.

17. Et cum viდიſſem eum, cecidi ad pedes ejus tanquam mortuus. Et poſuit dexteram ſuam ſuper me dicens, Noli timere, ego ſum primus & noviſſimus.

18. Et vivus & fui mortuus, & ecce ſum vivens in ſecula ſeculorum: & habeo claves Mortis & Inferni.

19. Scribe ergo quæ vididi, & quæ ſunt, & quæ oportet ſcribi poſt hæc.

20. *Sacramentum septem stellarum quas vidisti in dextera mea, & septem candelabra aurea. Septem stelle, Angeli sunt septem Ecclesiarum. Et candelabra septem, septem Ecclesie sunt.*

EXPLICATIO.

Rationi consentaneum est ut prima figura perstringat universæ Apocalypseos spectaculum quemadmodum prima comædiæ & tragædiæ pars, tã Græcis quam Latinis prologus & compendiarium quædam totius comædiæ summa. Et cum Apocalypseos argumentum non sit aliud quàm admirabilis Ecclesiæ Christianæ gloria, oportuit nimirum primam hanc figuram esse vivam quandam (licet abbreviatam) ejus gloriæ & majestatis imaginem. In candelabris ergo splendorem Ecclesiarum significari textus ipse expressit.

NOTAE AD CANDELABRA.

Quia septem erant Ecclesiæ Ioannis alumnae, idè septem ei ostensa sunt candelabra. Idem tamen symbolum ad reliquas Christi Ecclesias extendi debet, quarum similis erat gloria. Sicut etiam Symbolum stellarum quod Alia Episcopis tribuitur, ad reliquos similiter episcopos spectat.

Porrò singula candelabra cogitanda sunt septenis lucernæ collucentia: alludit enim ad templi judaici candelabra, ut constat ex sacerdote vestito podere, inter illa viso. Septenæ autem lucernæ, septemlicem Dei Providentiã representant in Christi Ecclesiis elucentem, ut colligitur à simili ex ipso textu cap. 4. 5. ubi *Septem lampades ad septem Spiritus Dei* referuntur.

Nota præterea ejusmodi candelabra fuisse mirifice ornata, ut videre est Exodi. 25. ubi Candelabrum describitur ad arboris nonnullam similitudinem, floribus & pomis indutum. Nam hebræa vox pro qua vulgatus sphaerulas posuit, poma significat. Flores vero nõ lilia solũ erant sed & cytini. 1. mali punici flores, ut scribit Iosephus testis occultatus. 3. antiquit. c. 7. & videre est Romæ in arcu Titi. Revelatum est ergo Ioanni, candelabra templi figuram gessisse Ecclesiarum Christi. Quarum quia decor & decus sunt Virgines, Martyres, Doctores, aptissime candelabra templi insignita erant liliis, cytinis & pomis. Lilia, multitudinem Virginum designabant: cytini, multitudinem martyrum: aurea poma, felicissimos doctorum (seu ministrorum Evangelii) fructus. Et sane singula aptissime conveniunt: sunt enim lilia, flores Virginum: cytini, flores martyrum: & aurea poma, fructus admirandi.

DE MIRABILI PERSONA FILII HOMINIS.

Aptissime representat, Christum se admirabilem in suis fidelibus ostendere: atq; adeo de illo verissime dictum fuisse, *Mirabilis Deus in sanctis suis: ipse dabit virtutem & fortitudinem plebi suæ.* Itaq; mirabiles partes & mirabilia ornamenta ejus personæ quam vidit Ioannes, Symbola sunt virtutum & excellentiarum Ecclesiæ Christianæ quæ est corpus Christi mysticum. Et ideo duodecim Symbola enumeratur, quia excellentiæ ipsæ duodecim sunt. & suum cuiq; symbolum optime quadrat.

Duodecim excellentiæ Christi- næ reip.

1. Purissimus atq; castissimus Dei cultus & veneratio. Vide Ioan. 4. 23.
2. Aurea lex pectus ipsum adstringens. Ioan. 15. 12.
3. Antiquitatis gloria ab origine mûdi. Vide Eusebiû lib. 1. historix. c. 4.
4. Lyncea mysteriorum penetratio.
5. Terrenorum despicientia.
6. Gravissima Catholicæ doctrinæ autoritas.
7. Sacerdotum amplissimus dignitatis gradus.
8. Mirabilis Verbi divini efficacitas.
9. Clarissima mundi illustratio.
10. Divinæ potentix dextera ad miracula salutaria.
11. Premi, non opprimi, & ex abyso persecutionum gloriose emergere.
12. Morientium in Domino, triumphus de morte & inferno.

Singularum excellentiarum symbola in præsentî figura.

1. Poderis seu vestis talaris bysina, quam sacerdotes in templo sibi induebant.
2. Zona aurea ad mammillas.
3. Nivea & veneranda canicies.
4. Oculi flammantes.
5. Pedes ex ære candenti.
6. Vox aquarum multarum.
7. Gemmæ anulorum Christi.
8. Gladius anceps ex ore prodieas.
9. In facie lux Solis fulgentissimi.
10. Impositione manus restituitur Ioannes a limine mortis, & mirifice confirmatur.
11. Resurrectio Christi ex morte: ait enim, *Fui mortuus & ecce sum vivens in secula.*
12. Claves Mortis & Inferni.

NOTAE AD DUODECIM SYMBOLA.

1. Quod aptius symbolum ad Dei cultum purissimû quàm vestis sacerdotalis bysina? nam & bysi proprietates mirè conveniunt, & sacris indui vestibus, religionis indicium est.
2. Ad Caritatis legem quid magis idoneum, quàm aurea Zona pectus constringens; scilicet caritatis vinculo perfectissimo. Coloss. 3. 14.
3. Per canos antiquitatem notari, quis non videat?

4. Oculi vero flammâtes, quid aptius designent, quam acrem perspiciam? quæ enim tenebræ, impediunt perspicientiam, cui oculi jaculantur claram lucem?

5. Pro aurichalco græcè legitur *Chalcolibano*, quod de ære montis Libani intelligo. Ioannem verò loqui de ære candente constat, non solù ex lectio-
ne vulgata sed etiam ex manifesta allusione ad id Danielis. 10. 6. *quasi species æris candentis* (vide etiam Ezech. 1. 7.) Porro in ære candente ad altare holo-
causti respicitur, cuius materia erat pretiosum illud æs quod ex Libano effodiebatur, & in eo semper ardebat ignis. (Levit. 6. 12.) Pedes ergo Ecclesiæ
Christianæ effinguntur esse mirabile quodam altare holocausti. Significa-
tio autem elegantissima est: quia pedes sunt conculcandi instrumenta: &
terrenarum omnium rerum conculcatio, est holocaustum Deo gratissimù
quod ex eis omnibus offert Ecclesia Christi.

6. *Si aquæ multæ sunt populi multi* (ex cap. 17. 15.) ergo catholica doctrina,
vox est aquarum multarum. Vide Ezechiel. 43. 2.

7. Stellæ in manu de gemmis anulorum accipi posse, nō negaverit qui
videat gemmis fulgentibus, stellarum nomen dari a probatis autoribus:
(vide Virgil. Aeneid. 4. 52.) deinde vero cum anulorum usus antiquus, om-
nino fuerit qui hodie sigillorum (vide Esther. 3. 10.) nulla erat anuli gem-
ma quæ non esset signata caractere: ex quo qui penitus expédât summam
dignitatem & potestatem Sacerdotibus Christianis datam, facile cōcedet,
elegatissime eos appellari Christi anulos sive gemmas, propter divini cha-
racteris autoritatem. Vide Ecclesiastici. 49. 13. *Zorobabel quasi signum in dex-
tera manu.* & Ieremiæ. 22. 24. *Si fuerit leonias anulus in dextera mea,* &c.

8. Gladiū spiritus esse Verbum Dei, exposuit Paulus ad Ephes. 6. 17. effin-
gitur autem anceps: quia huiusmodi gladio milites Christi punctim petūt
hostē: & ad significandā vim facillè penetratē ad cordis intima, nihil aptius.

9. Sæpe sacra Scriptura doctrinā Ecclesiæ Christianæ cōparat Soli, luce
sua mundum complenti. Vide Ezechielis. 43. 2. quò hīc alluditur.

10. Salutarium miraculorum edendi virtutem, significanter notari per mi-
rificam impositionem manus, patet ex illis Christi verbis (Marci ultimo)
Super ægros manus imponent & bene habebunt.

11. Ex abyssis persequutionum gloriose emergere, quid est aliud quā ve-
luti ex mortuis resurgere ad vitam beatam?

12. Claves Mortis & Inferni, intelligo claves carceris & claustrorum,
in quæ Mors & Infernus detrudunt vincōs suos, nimirum mortuos atq; se-
pultos. Quibus Clavibus ingeniose significatur, eos qui in Domino mori-
untur post Christi mortem, non detineri (ut olim) in carcere Mortis & In-
ferni. Secum enim deferre claves, quibus mortis & inferorū claustra ape-
riant, &c., illis Morte & Inferno, securi pergant ad vitam beatam.

DVODECIM EXCELLENTIAS

prædictas, esse Argumentū Apocalypseo.

Diximus supra primam hanc figuram totius esse spectaculi summam: &

vero qui superiorem Apocalypseos discursum attentè legerit, animadverte-
 re poterit discursum illum ad eandem excellentiam revocari: atq; adeò ex
 eis constare Apocalypsin, ordine tamen sæpius variato, ut variegati operis
 pulcritudo esset eximia, artificium mirabile, discursus sapientissimus. Capi-
 te ergo secundo, & tertio, in septem epistolis, terè omnes illæ excellentiæ
 & symbola omnia tanguntur, singulis ingeniosissime distributis pro diver-
 sitate conscientiarum ad quas sermo dirigitur. Capite quarto, eximius Dei
 cultus elucet, & deinde mysteriorum penetratio per aliquot capita in sep-
 tem sigillorum apertione, (interjecta tamen capite septimo terrenorum
 desipientia) Deinde caput decimum implet illustratio mundi, efficacia
 Verbi Dei, & lex aurea charitatis. Capite undecimo, elucet gloriosa emer-
 sio post maximam persecutionem. Capite. 12. & 13. persecutionum mag-
 nitude exponitur ut victoriæ gloria clarior existat. Capite. 15. & 16. redi-
 tur ad castissimum Dei cultum & Verbi divini efficacitatem. Cap. 17. & 18.
 emergentis Ecclesiæ gloria expenditur & celebratur. Cap. 19. iterum conspi-
 citur purissimus Dei cultus, gladii efficacia & mundi illustratio. Cap. 20.
 in pacis longitudine ostenditur supra dictæ victoriæ magnitudo, & deinde
 terribiliorem persecutionem excipit gloriosa emergio. & tandem ultimo
 loco triumphus sanctorum de Morte & Inferno celebratur: Et cap. 21. &
 22. prædicti triumphus æterna felicitas claudit Apocalypsin. En tibi viginti
 duo capita ad primæ figuræ summam redacta.

**COMPARATIO EIUS FIGURÆ QUÆ OSTENSA
 est Ioanni cap. i. cum ea quæ ostēsa est Danieli cap. 10.**

EX APOCALYPSI.

*Convertitur Ioannes & videt similem fi-
 lio hominis.*

Vestitum pedere:

Præcinctum ad mammillas zona aurea:

Oculi ejus tamquam flamma ignis:

*Pedes ejus similes auriscalco sicut in ca-
 mino ardenti:*

*Vox illius tamquam vox aquarum mul-
 tarum:*

Facies ejus sicut Sol lucet in virtute sua:

Cadit Ioannes tamquam mortuus:

*Imponitur super eum dextra & mirificè
 confirmatur.*

EX DANIELE.

Levat oculos Daniel & ecce vir unus.

Vestitus lineis seu bysina:

Renes ejus accincti auro:

Oculi ejus ut lampas ardens,

*Brachia ejus & quæ deorsum vsq; ad pe-
 des quasi species æris candentis:*

Vox sermonū ejus ut vox multitudinis:

Facies ejus velut species fulguris:

*Consternatur Daniel & vultus eius bæ-
 rebat terræ:*

*Tangitur manu & erigitur supergenua
 & super articulos manuum.*

EXPLICATIO ALLUSIONIS.

Quidquid per allusionē dicitur vel effingitur, siæe explicatione allusio-
 nis non satis intelligitur. Operæ pretium ergo erit figuram Ioanni osten-

fam, cum figura Danielis conferre: & cum in multis conveniant, & nihilominus in eisdem fere omnibus differant, & differentia & indifferentia reddenda est ratio: nimirum indifferentia ex similitudine significationis, differentia vero ex aliquo rei significata discrimine.

Dico ergo per utranque figuram significari id quod expressit Psalmus, nepe, *Mirabilem esse Deum in sanctis suis*: cum hoc tamen discrimine, quod Danielis Visio (ad scripta nimirum legis tempora pertinens) Deum olim in suis fidelibus mirabilem, Ioannis visio (ut pote evangelica) Christum in Ecclesie Christianae excellentis mirabiliorē describat. Non diffiteor fuisse Angelum cum qui apparuit Danieli: sed in plerisque veteris testamenti apparitionibus, Dei personam gerebat Angelus: atque adeo legitimus, sic eos saepius loquutos, *Ego Dominus*. Quod ergo Angeli cuiusdam habitus cōstet ex symbolis beneficiorum Dei erga suos, eleganter significat, ea ipsa beneficia fuisse Deo valde gloriosa (gerente Angelo personā Dei) sicut in Ioannis visione, habitus Christi constat symbolis excellentiarum Ecclesie Christianae; quia eiusmodi excellentiae sunt valde gloriae Christo.

CVR IOANNES CONVERTAT
oculos, Daniel vero levat.

Ad Ecclesie Christianae excellentias contemplandas, non opus fuit Ioanni ad altiora mysteria mentem erigere: satis enim erat oculos retrorsum convertere. Id est, ad ea ipsa quae multis retro diebus noverat. Figura autem quae Danieli apparuit, excitavit eum ut ne solum praesentium intuitu acquiesceret, sed oculos in spiritu ad sublimiora levaret: quia cum habitus eius figurae contineret symbola operum & beneficiorum Dei erga suos, praecipua eius temporis opera & beneficia, obumbratio quaedam erat operum a Deo in Ecclesia Christiana efficiendorum: quia *omnia in figura contingebant illis*: & ad hanc sublimiorem cogitationem dirigenda erat intentio Prophetæ.

DE VTRIVSQVE VISIONIS PODERE.

Vera religio & verus Dei cultus (cujus symbolum est podere) non solum est populi Christiani ornamentum, sed fuit etiā populi Israel. Et propterea sicut Ioanni apparuit Christus indutus podere, apparuit etiam Angelus Danieli indutus lineis. Sed nota, lineam vestem quam Ioannes vidit, densiorem & corporatiorem fuisse: nec enim translucebat. Quam vero vidit Daniel, ita erat rara, tenuis atque subtilis, ut non alius fere ejus usus quam translucidum veli esse posset (cujusmodi fuerunt eae vestes quae Latinis appellantur bombycinae vel coae, & (figuratè) vitreae). Probatum hoc discrimen quia Daniel, illius vestis interjectu nil impediens, transpexit brachia & quae deorsum usque, ad pedes; notavit etiam corpus Angeli esse simile Chrysolitho: Ioannes autem non vidit ea quae podere tegebantur: nec enim notat aliarum partium speciem, nisi earum quas vestis non tegit, cuiusmodi sunt facies & pedes. Hujus discriminis elegantia eò videtur pertinere, quod Israelitici populi erga Deum religio & ceremoniae, fere non aliud erant quam velum translucidum, quod Danieli & quibusdam aliis (quorum Deus

aperiebat oculos) trāspectum præbebat ad corpus, veritatemque solidæ & pretiosæ sanctitatis quæ Ecclesiam Christianam vestit.

CVR IOANNES VIDERIT ZONAM AUREAM

ad mammillas, Daniel verò renes accinctos auro.

Lex antiqua non solum exteriorem peccandi effectum, sed etiam affectum prohibebat. Atque id est accingi renes auro, id est, legis divinæ puritate. Cingulum tamen Ecclesiæ Christianæ altius eam, profundiusque præcingit. Comprehendit enim pectus & cor ipsum: quippe fidelibus ad Dei & proximorum caritatem arctissime toto corde obligandis, lex universa continetur. Et hæc est zona ad mammillas.

DE OCULORVM FLAMMIS

in utrâq; visione.

Vidit quoq; Daniel oculos Angeli ut lampadem ardentem: quia illi qui erant oculi populo Israel, nimirum Prophetæ seu Videntes, eandem cum Christianis consequuti sunt mysteriorum penetrationem.

CVR IOANNES VIDERIT PEDES EX CHALCOLIBANO,

Daniel vero brachia & quæ deorsum.

Danielem existimo vidisse brachia & crura ex ære candente, non vero pedes ipsos. Quod enim ait, *Quæ deorsum usq; ad pedes*, exclusive accipio. Alioqui non opus erat illa ambage, *Brachia & quæ deorsum usq; ad pedes*, cum satis esset unico verbo dicere, corpus ex ære candente. Facit quòd dictionem Hebraicam *Margbelota*, pro qua vulgatus posuit, *Quæ deorsum usq; ad pedes*. septuaginta vertunt, *crura*, quo nomine pedes non comprehenduntur. Itaq; Ioannes de solis pedibus loquitur: Daniel verò de brachiis & cruribus, pedibus prætermisissis. Ratio vero est, quòd ii qui in populo Israel fuerunt brachia atq; columnæ (id est, robur & columen) flagrabant illi quidem religionis ardore & maxima Deo holocausta offerebant: sed terrenorum omnium desipientia & conculcatio id est proprium Ecclesiæ Christi holocaustum. Vide supra in notis significationem aris candentis.

CVR DANIEL NON AUDIERIT VOCEM

aquarum multarum.

Audivit vocem multitudinis: quia multus erat populus: vocem aquarum multarum non audivit, quia non erant populi multi.

CVR ALTER LVCEM SOLIS;

alter fulgur viderit.

Quia lux populi Israel comparata luci Evangelicæ, subobscura erat atque maligna, neque mundum complebat.

CVR DANIEL STETERIT SVPER GENVA

& articulos manuum.

Virtus salutaris quæ a Christo fonte in Ecclesiam manat, etsi miraculis ad corpus pertinentibus elucet: si tamen ad animum referatur, longe majoris precij est. Quis enim non cernat, opus esse dexteræ altissimi, quicumq;

animadvertat, per Ecclesie ministros & Sacramenta erigi eum, qui occide-
rat, atque ita confirmari, ut & aliis possit manum porrigere si forte succu-
buerint: ut in Ioanne animo consternato figuratum est, quem super imposi-
tam manus excitavit, erexit, confirmavit: quandoquidem statim septem epis-
tolas scripsit, Christi amanuentis factus, ad spiritalem proximorum valetu-
dinem & monitis & doctrina procurandam. Israeliticus vero populus qua-
tumvis licet exanimis, & languentes erigere conaretur, non tamen eos ta-
ta firmitudine roborabat. Nec enim per impositionem manus omnino con-
firmatus est Daniel: sed quod satis esse potuit, ut repentim instaret, erige-
ret se super genua & super articulos manuum *Quia lex ad perfectum non ad-
ducebat.* Ad Heb. 7. 19.

Hactenus de iis in quibus figura Ioanni ostensa & figura Danielis, & val-
de conveniunt & non nihil differunt: sunt tamen quedam in visione Ioan-
nis de quibus non meminit Daniel: & subest etiam in iis elegantissima ratio.

DE VOCE TUBÆ, GLADIO ANCIPIITI,

Stellis & Clavibus.

Prætermisit Daniel vocem tubæ a qua incipit Ioannes: quia nondum erat
spiritus datus, cum nondum Iesus esset glorificatus (Ioan. 7. 39.) & verò magna
spiritus in sermone vis apte indicatur per vocem tubæ multo spiritu emissa-
m. Similis ratio est cur Daniel non fecerit mentionem gladii anticipitii quod
est symbolum iustitiae veritatis, quo Ecclesie Christiana mundum debellatum
subjugavit. Deinde cur stellas seu gemmas anulum non attigerit: neque
claves Mortis & Inferni, in promptu est ex superius notata significatione.

DE CANICIE.

Videri poterat eam non fuisse a Daniele omittendam, eo quòd lex anti-
qua multo fuerit senior Evangelio. Sed elegantissime canum capillitium
(antiquitatis symbolum) legi est ablatum & ad Evangelium translatum.
Vide Eusebium lib. 1. historiae. c. 4. & d. Thom. 1. 2. q. 107. a. 1.

CVR DANIEL VIDERIT CORPVS CHRYSOLITHI,

Ioannes non vidit.

Transpexit enim Daniel per vestem lineam. Et Chrysolithus (quod est
aurum pellucidum) Ecclesie Christiana gloriam figurabat, ad quam Daniel
spiritu prophetico penetravit. Eandem verò quia Ioannes sublato cæremo-
niam velo aperte intuitus est, ideo non opus habuit detegi sibi quidquam
sub talari veste latens. Præsertim cum manifestè intellexerit personam sibi
ostensam esse Christum Dominum, atque adeo corpus illius, esse corpus
Christi. Nec enim minus habet energiam, Ecclesiam Christianam represen-
tari ut corpus Christi mysticum, quam ut corpus Chrysolithi.

DE IIS QUÆ ANGELVS DIXIT DANIELI.

Israelitici populi proprium erat, figuram gerere populi Christiani: atque
ita ait Angelus ille Danieli, *Ego veni ut docerem te quæ ventura sunt in novis-
simis diebus.*

Subdit statim, *Non esse sibi alium adiutorem nisi Michaelem: cuius dicti ra-
tio mystica elegantissima est. Michael quippe sonat, Quis sicut Deus?* quod

892

est divinæ gloriæ symbolum, & verò hæc erat causa propter quam Deus præsentem populo suo ferobat opem: scilicet propter nomen suum, aut propter gloriam nominis sui: ut sæpius Scriptura clamat: Evangelii verò tempore, post eventum Christi sacrificium non solum statim populo Christiano: Michael, neque solum propter gloriam nominis sui effundit Deus suam beneficentiam in Ecclesiam Christi: sed etiam peculiari æquitatis & justitiæ jure propter meritorum Christi precium re ipsa solutum.

ET. HÆC de primo ænigmate, exæpli gratia dixisse satis fuerit. Nolim tamen quemquam existimare, cum mihi fuisset animum ut me reliquorū capitum scriptioni subtraherem: cum me potius, quasi data arrha & pignore, ad totius operis editionem obstrinxerim. Et quidem libenter: nam quæ cum labore didici, sine invidia communico. Antequam tamen integros commentarios foras darem, tentandum censui, num brevioris hoc explicationis genus gratius esset us quorū consilia sequi debeo: quibus si ardeat, polliceor atq; recipio similem reliquorū capitum expositionem intra paucos menses me editurum. Nec mihi id jam difficile, paratum habenti: nec injungendum, brevitate amanti. Et primum quidem ænigma arbitror in præsentem solutum: absolutum tamen de ejus absolutissima perfectione tractatum necesse est longiorem esse quam vellent: quare de ipsa prius solaveritorū ænigmatum solutione judicium fieri & valde cupio: & studiosis gratum fore spero. Quo autem tibi morem geram, subscribam indicem eorum quæ ex majis commentariis & apparatu ad primi ænigmatis absolutionem spectant: quorum si quid tibi ante editionem communicari velis, postules tuo jure licet. Enim verò & tibi & tui similibus libentissime communicavero.

INDEX RORVM QUIBUS PRIMI CAPITIS

explicatio perficitur in commentariis & in apparatu.

Et primū de ipsis sacri textus verbis.

Quod ad lectionem attinet & phrasin & Syntaxin, (præter minutiora) accuratius scripsi de his quæ sequuntur.

1. De voce ipsa Apocalypsis quæ & velare & revelare significat.
2. De vero sensu ejus phrasin quæ finem mundi appropinquare sonat, & sæpe in sacra Scriptura inculcatur.
3. De decem acceptionibus hujus dictionis spiritus: & quam aptè tribuantur virtutibus divinæ Providentiæ.
4. De illis verbis, *Quid dilexit nos*, connectendis cum subsequentiis, ex simili loco, cap. 6, num. 4.
5. De vera significatione nubium in die judicii.
6. De Aurichalco: aberrare toto cælo eum qui de Thure masculino exponit.
7. De nomine stellarum ad gemmas anulorum referendo.
8. De illa phrasin, *primus & novissimus*, idem omnino significat, quod illæ, *Alpha & Omega*, principium & finis, (ex cap. 2. 13.) nempe a Deo esse pri-

cipium & ab eodem expectandam esse perfectionem. Et hunc etiam esse sensum locorum Isaia.

9. De verbo substantivo pro significandi voce usurpato, cum dicitur, *que vidisti & que sunt*: & similiter accipi Ecclesiastes. 12. cum dicitur, *hoc est autem omnis homo*. Quod est dicere, per eam quæ præcesserat allegoriam nihil aliud significari, nisi omnes homines esse mortales.

10. Quam apte tribuatur sacerdotibus Christianis Angelorum nomen.

2. DE ALLUSIONIBVS.

Eam cujus tractatio videbatur magis necessaria, jam supra exposui. Sed de aliis etiam nonnullis studiose tracto: nempe de his:

1. De allusione ad diem iudicii quem Petrus & Paulus revelationem Iesu Christi appellant.

2. De allusione ad nomen Dei I E H O V A: cujus quatuor litteræ, quatuor sunt dictiones quæ Hebraice sic efferuntur, *Iehi, Hoja, Ve Haja*: (& Latine sic ad verbum reddas, ERIT, EST, ET FVIT) & de hujus lectionis autoritate & mysteriis.

3. De allusione ad id Tobia. 12. 15. Ego sum Raphael Angelus, unus ex septem qui astamus ante Dominum: & de hujus loci elegantissima significatione.

4. De allusione ad antiquatæ legis purificationes in illis verbis, *lavie nos a peccatis in sanguine*: quia omnia pene in sanguine mundabantur.

5. De allusione ad locos sacræ Scripturæ in quibus Regni sacerdotalis aut Sacerdotii regalis mentio fit.

6. De allusione ad id Zacharia. 12. 10. *Aspicient in quem confixerunt*.

7. De allusione ad Candelabra Templi Salomonis & de eorum forma & significatione.

8. De allusione ad sacras Aaronis vestes: & de singulis earum historicè & mysticè.

6. De allusione ad Zachar. 1. & 4. ubi visus est Iesus sacerdos mutatoris indutus, & visum quoque candelabrum aureum.

10. De allusione ad promulgationem legis antiquæ in monte Sina.

11. De allusione ad transfigurationis mysterium in veste candida & Solis luce.

12. De allusione elegantissima ad septem Planetas, sive Stellas errantes, in septem lucernis candelabrorum, & in septem anulorum gemmis.

13. De allusione ad locum Danielis. 7. 9. in nivea & lanea canicie.

14. De allusione ad clavem David in clayibus Mortis & Inferni.

3. DE PERFECTIOE DISCVRSVS.

Huic explicandæ magno studio vaco ubicunq; in Apocalypsi opus est. Et in primo capite quatuor hæc visa sunt necessaria.

1. Quam sit verum & solidum nihil contineri in argumento Apocalyp-

298

- scos quod non eo spectet, ut Christianis revelentur, in hac vita ea quæ in singulorum morte complentur.
2. Propriam Providentiam virtutes esse illas septem quas assignavi, nec plures nec pauciores.
 3. Ecclesiam Christianam excellentias esse illas. 1. 2. quas enumeravi: quibus neq; addi, neq; adimi.
 4. Cur peculiare laureolæ, non assignentur nisi Martyribus, Virginibus atq; Doctoribus?

4. DE SYMBOLORVM PERFECTIONE

Multa sunt in hoc capite symbola: & de singulis mihi videor ostendere in apparatu miram esse uniuscujusq; elegantiam: neq; solum tractavi de iis quæ in textu exprimentur, ut taba, gladio, auro, nubibus, &c. Sed etiam accuratè de iis quæ sub aliis intelliguntur, ut linum in poderer lilia & cytini in candelabris, atq; inde etiam de ipsis malis punicis propter insignes sacræ Scripturæ locos mysterii plenos.

Huc spectat tituli elegantia & quàm dignum sit patella operculum, dum libro ænigmatico titulus apponitur nonnihil ænigmaticus. Et inter symbola illud esse elegantissimum & animadversione dignissimum ostendo, quòd excellentias Ecclesiæ repræsentat figura Christi: sicut etiam in libro Canticorum.

His accedit labor, aliarum opinionum referendi & conferendi: nova enim proferenti is labor sæpe est necessarius. Neque te tamen novitatis nomè deterreat: cum de doctrina hîc nihil ambigi possit: & in explicatione sæpe contingat, plura videri nova, quia sunt antiquissima, adde quòd in sacræ Scripturæ expositione omne tulit punctum qui profert NOVA & VETERA.

Omnia indicavi, ut me omnium horum debitorem esse scias, atq; ut ex hujus primi capitis indice, de cæteris cõjicias. Quia tamen debitor non potest simul omnia reddere: primùm a me exigendum censeo quod majoris momenti est cum brevius sit: nempe brevem aliorum omniũ capitum expositionem, quæ cum primi ænigmatis solutione cohæreat. RELIQUA DE INDE, vitam viresq; largiente Deo: cui honor & Gloria.

AVGVSTI BROTHERHOOD